

2. Most is sok alapszervezet van, melynek tagjai tanyai iskolákat, nevelőotthonokat patronálnak. Lehetne ezentúl ez egy közösség fő profilja, kiegészítve azzal, hogy elmélyültebben foglalkozna mindazokkal a társadalmi jelenségekkel, amelyek a patronálást szükségessé teszik, és keresné a tüneti kezelésen túlmutató megoldások lehetőségeit.

3. Örökzöld téma, hogy alacsony a pedagógusok társadalmi presztízse. Való igaz, és tenni kellene ellene valamit. Van azonban ennek a kérdésnek egy másik oldala is, amiről ritkábban esik szó, mégpedig az, hogy nagyon gyenge maguknak a pedagógusoknak az önbecsülése. Hiányzik a tanári öntudat, a tanítás társadalmi fontosságának tudata. Jellemző módon meg van ennek a vetülete az egyetemen is. Nincs például egyetlen olyan fórum, közösség, csoportosulás sem, amelynek az alapvető szervező ereje a tanárság, az iskola, az oktatás problémaköre lenne, amelyik a "tanárnak lenni" értékeit közvetítené. Jól leképezi az egyetemi közhangulat is ezt a helyzetet: félig-meddig leértékelődést jelent annak kimondása, hogy valaki tanár akar lenni, sikk szidni a pedagógiát, elterjedt a szemlélet, amelyik a pedagógiai tárgyakat szükséges rossznak tekinti, vagy besorolja a testnevelés és a PG mellé a link, potyatárgyak közé.

Talán nem ártana, ha azok, akik emelt fővel tudják vállalni tanárságukat, tanárjelöltségüket, véd- és dacszövetségbe tömörülnének és módszeresen dolgoznának azon, hogy legalább a tanárjelölt egyetemi hallgatók értékrendjében előkelőbb helyet foglaljon el a tanári hivatás. Tervezünk egy előadássorozatot, melyben különböző társadalomtudományok rangos művelői mondanák el véleményüket az oktatás társadalmi jelentőségéről, a száz-egynéhány ezer magyar pedagógus helyéről, szerepéről. Lehetne vitaköröket rendezni nagy társadalmi visszhangot kiváltó pedagógiai könyvekről, cikkekről. Azt hiszem, ahhoz, hogy a pedagógusok relatív társadalmi helyzete jelentősen javuljon, - amit a "követelések" egy pontja is megfogalmaz - a társadalom presztízis- és értékrendszerének kell átalakulnia, és ezt valahol itt kell elkezdeni.

Javaslom, hogy azok akik a felsorolt problémák megoldásán akarnak dolgozni, alakítsanak egy közösséget.
"patronálást" vállalom.

xxx

TUNYOGI LÁSZLÓ: A MEGOLDÁS MÓDOZATAIT IS KI KELL DOLGOZNUNK

Tapasztalatai alapján a küldöttgyűlés "vélemény-cseréje" minősíthető-e vitának?

Nehezen tudnám megítélni, hogy a viták közül melyeket soroljam a "csupán véleménycserék" közé. El kell ismerni, hogy ha egy vitától érvekben gazdag, valós érdekeket megjelenítő és ütköztető csatározást várunk, amely viták egyben az elvi kompromisszum esélyét is feltételezik, akkor ilyenekre valóban csak elvétve került sor a küldöttgyűlésen. Az alapszervezeti küldöttek, akiknek tulnyomó része egy felbomló félben lévő csoportot képviselt, többnyire nem tudtak, vagy nem is akartak érdemi alternatívákat állítani a 17 ponttal szemben, a kari KISZ álláspontja sem különült el ettől.

Hogy a hallgatólagos egyetértésből mire lehet következtetni? Bizonyára voltak a küldöttek között olyanok, akiket nem igen izgatott az egész hercehurca, minél előbb haza akartak menni. Lehetek tán olyanok is, akiket már nem is érint a döntés, mert jövőre elmennek, és nem látják értelmét, hogy másokért hadakozzanak. Mégis úgy gondolom, hogy a felszólalók többsége felelősen átgondolta a KISZ előtti lehetőségeket, és az eredeti javaslattal alapvetően egyetértett. Számomra ez volt a küldöttgyűlés legfontosabb tanulsága.

Ismeretei szerint egyéb felsőoktatási intézménnyel mennyire mutatnak közösséget az itt elhangzott problémák?

hallgatók szociális gondjai, az intézményi demokrácia hiányosságai, az oktatás és a társadalmi elvárások között húzódó ellentétek messze túl-
nőnek az intézményi kereteken. E gondokat érzékelve kettős a feladatunk:
általános társadalmi, gazdasági kérdésekben, /mint például a szociális
helyzet, az ösztöndíjak értékének csökkenése, az intézményi demokrácia
kapcsán az érdekképviselési, érdekvédelmi jogosítványok ügye/ nem csu-
pán jeleznünk kell a problémáinkat, de ki is kell dolgoznunk e gondok
megszüntetésének lehetséges módozatait is. Nem tudok egyetérteni azok-
kal, akik azt állítják, hogy ezek nem ránk tartoznak, fenn biztos tudnak
róla, majd ők megoldják...

A KISZ belső problémáit viszont a KISZ-nek magának kell megoldania!
Erről bőven esett szó a küldöttgyűlésen is. Én ezt a szándékot érzékelem
a KISZ különböző szintű testületeiben és vezetőiben a kongresszus elő-
készítése során is.

Elvi viták eredményei a KISZ KB-n belül vagy az osztályon belül miért
nem juthatnak el hozzánk nyilvánosabb formában? A valóságnak megfelelő-
nek tartják-e a felfelé irányuló információkat és jelentéseket?

A KISZ Központi Bizottságában, Intéző Bizottságában születő határoza-
tokat és döntéseket a megfelelő osztályok készítik elő. Az EFO munka-
stílusára nagyfokú társadalmiasítás jellemző. Az EFT mellett különféle
állandó és alkalmi munkabizottságok dolgoznak, ezek tagjai rendszerint
egyetemi, főiskolai hallgatók, titkárok. Ezeknél a munkáknál szándéka-
ink szerint minél szélesebb hallgatói véleményeket igyekszünk érvénye-
síteni. Az EFT döntéseinek meghozatalánál jelen vannak a munkabizottsá-
gok tagjai is, a későbbi IB, KB döntésekről is tájékoztatjuk őket az
EFT következő ülésén. Az EFT-ben minden nagyobb intézmény, így a JATE
tagságának képviselője is biztosított.

A hallgatók jobb tájékoztatását segítő szándékkal havonta tartunk
lapszerkesztői értekezleteket az egyetemi sajtó számára. Ennek hatékony-
ságát az adott esetben ki-ki maga döntse el. Az ifjúsági sajtóban is
igyekszünk a réteg problémáiról szóló cikkek számát növelni. Sajnos e
cikkek olvasottságáról keveset tudunk.

Milyen kilátások vannak a KISZ KB szerint az ösztöndíj emelésére?

A tanulmányi és szociális ösztöndíjak reálértéke az elmúlt években
jelentősen csökkent. Ennek szintentartását osztálytársadalmi érdeknek te-
kintjük.

Az akkori Oktatási Minisztérium által legutóbb elrendelt módosítás
növelte ugyan az ösztöndíjak egy főre adható összegét, de nem változ-
tatta meg az adható összeg től-ig határait. A jelenlegi helyzetben tehát
igen sokan a kategórián belüli maximumot kapják, tehát megszűnt a diffe-
renciálás értelmes lehetősége. Egy másik esetben változatlanul differen-
ciáltnak osztják a pénzt, így azonban jelentős maradvány keletkezik, ami
másra nem használható fel.

Szeretnénk elérni, hogy a jövő tanévtől mind az 1 főre adható ösz-
töndíjak átlagos összegét, mint az adható összegek felső határait növel-
je meg a minisztérium.

Hogyan ítéli meg az új típusú alapszervezeti közösségek esélyeit?

Bizom benne, hogy a küldöttgyűlés által elfogadott szabadabb szerve-
zési elvek értelmes és hasznos munkával párosulnak, és azokat is megnye-
rik, akikre korábban rásütöttük, hogy "passzív"-ak. Ez a feladat óriási
türelmet igényel. Látnunk kell, hogy nem csupán egy akcióról van szó,
amiből évente egy tucatot szervez a KISZ, hanem egész munkastílusát, szer-
veződési elveit formálja az ifjúsági szövetség!

Ugyanakkor azt sem szabad elfelejtenünk, hogy a KISZ-ben lehetnek azért
olyan módszerek, hagyományok, kapcsolatok, amelyeket az általános érté-
kelés ellenére konkrét esetekben változatlanul hasznosak lehetnek. /I-
lyen lehet például annak az alapszervezetnek az esete, amelynek küldött-
je azt állította, hogy ők nem kívánnak feloszlani, noha hagyományosan szer-
veződnek./

Azt nem hiszem én sem, hogy egyetlen módszer vagy egy kongresszus cso-

majd a KISZ. Az elkövetkező évek nem a csodák, hanem a kemény munkák ideje lesz. Az azonban korántsem mindegy, hogy ezt a munkát mi magunk értelmeknek és hasznosnak ítéljük-e.

xxx

HIREK

PÜSPÖKI NAGY PÉTER TÖRTÉNÉSZ ELŐADÁSA:

Viták a "Nagy Morva Birodalomról"

Március 3-án a Külföldön élő magyar történészek előadássorozatban a Történész Klub vendége volt a Pozsonyban élő Püspöki Nagy Péter. Sokoldalú munkássága kiterjed a cimertan, a helytörténet, a történeti etimológia, a magyar /székely/ rovásírás vizsgálatára, ezen előadásának témája pedig Nagy Morávia problémaköre volt.

/Felfogásának részletes ismertetése: Valóság 1978/11.sz./

Gyökeresen szakított a XIV sz. közepe óta élő és terjedő un. "Nagy Morva Birodalom"-elmélettel, mely a szlovák nemzeti ébredés időszakában jó szolgálatot tett a nacionalizmusnak, s a szlovák tankönyvekben és a legtöbb történész munkájában ma is elfogadott /hasonlóan, mint Romániában a dákoromán kontinuitás-elmélet/.

Ugyanakkor a józanabb történészek körében lassu erjedés is megindult, melyet azonban történetileg kialakult tudati tényezők gátolnak.

Ezen elmélet egy olyan hatalmas morva "birodalmat" tételez fel, mely magába foglalta volna a Kárpát-medence szinte egészét, s bizonyos lengyel területeket is.

Püspöki szuggesztív, s forrásokkal /bajor geográfus, Konsztantinosz, nyugati évkönyvek stb./ alátámasztott elméletének lényege: nem egy, hanem két, egy Kis és egy Nagy Moráviával kell számolnunk, egyik a mai Cseh-szlovákia nyugati területén, a másik az Al-Duna vidékén, a korábbi Moesia provincia helyén állt, de a birodalom ismérveivel még Szvatopluk idején sem rendelkezett a rövid időre egyesült konlomerátum. A szlovák történetírás napjainkra elszigetelődött, s még - a nálánál minőségileg magasabb szintű - cseh történetírás körében is visszhangtalan. Ennek miértjére vonatkozott az előadás utáni kérdések nagy része.

Végül Püspöki a "szabadfoglalkozású történész" különleges státusát jellemezte, az ebből fakadó előnyöket és hátrányokat. /Huszár E./

xxx

JATE KLUB

Márc. 18-án, du. 1/2 8-kor a Történész Kör Pályázatának eredményhirdetése /Szüleink, nagyszüleink mesélik/. Zsürielnök: Csalog Zsolt.

Utána: beszélgetés a dolgozatok által felvetett problémákról.

xxx

1981. március 20-án, 14 órakor, Budapesten a Közgazdaságtudományi Egyetemen /Dimitrov tér/ a FIN keretén belül /az Egyetemi és Főiskolai Ifjusági Napok rendezvényeként/ kerül sor egy vitára, mely az egyetemisták szociális, önkormányzati, véleményezési, oktatási problémáival foglalkozik.

xxx